

**MINISTRITE
ASETÄITJAD**

Ministrite komitee
dokumendid

**CM(2024)191-
add1final**

12. märts 2025

1522. istung, 11. ja 12. märts 2025
10 õiguslikku küsimust

10.1 Õiguslase Koostöö Euroopa Komitee (CDCJ)
Euroopa Nõukogu advokaadikutse kaitse konventsioon

Preambul

Euroopa Nõukogu liikmesriigid ja teised konventsioonile allakirjutanud osalisriigid,
arvestades, et Euroopa Nõukogu eesmärk on tugevdada oma liikmete vahelist ühtsust;
meenutades inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (ETS nr 5, 1950), selle
protokolle ning Euroopa Inimõiguste Kohtu väljakujunenud kohtupraktikat;
arvestades kaheksandal ÜRO kuritegevuse ennetamise ja õigusrikkujate kohtlemise alasel
kongressil (Havanna, Kuuba, 27. august–7. september 1990) vastu võetud advokaatide rolli
käsitlevaid üldpõhimõtteid;
arvestades ministrite komitee soovitus Rec(2000)21 liikmesriikidele advokaadi kutsealal
tegutsemise vabaduse kohta;
arvestades ÜRO inimõiguste nõukogu 16. juulil 2020. aastal vastu võetud resolutsiooni 44/9, mis
käsitleb kohtunike, vandekohtunike ja kaasistujate sõltumatust ja erapooletust ning advokaatide
sõltumatust;
rõhutades, et advokaatidel ja nende kutseühendustel on oluline roll õigusriigi põhimõtete
kaitsmisel, õigusemõistmisele juurdepääsu tagamisel ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse
edendamisel;
nentides sügavat muret selle pärast, et advokaadid satuvad üha sagedamini rünnakute,
ähvarduste, ahistamise ja hirmutamise sihtmärgiks oma kutsealase tegevuse tõttu ning et nende
õiguspärasest tööst takistatakse või toimub see sobimatu sekkumise tingimustes;
mõistes hukka sellise rünnaku, ähvarduse, ahistamise, hirmutamise ja põhjendamatu sekkumise;
arvestades, et advokaadikutse korraldus võib Euroopa Nõukogu liikmesriikides ja teistes
konventsioonile allakirjutanud riikides olla erinev;
pidades vajalikuks tugevdada rahvusvahelist õigusraamistikku, et tagada advokaatide vaba ja
sõltumatu kutsetegevus;
on kokku leppinud järgmises.

I peatükk – eesmärk, kohaldamisala ja mõistete kasutamine

Artikkel 1 – konventsiooni eesmärk

1. Käesoleva konventsiooni eesmärk on tugevdada advokaadikutse kaitset ning õigust tegutseda advokaadi kutsealal sõltumatult, kartmata diskrimineerimist, kutsealase tegevuse põhjendamatut takistamist või sellesse sekkumist või rünnakuid, ähvardusi, ahistamist ja hirmutamist.
2. Konventsiooniga luuakse erimehhanism, mis aitab konventsiooniosalistel tagada konventsiooni sätete tõhusa rakendamise.

Artikkel 2 – kohaldamisala

1. Käesolevat konventsiooni kohaldatakse advokaatide ja nende kutseühenduste kutsetegevuse suhtes.
2. Artikleid 5–9 kohaldatakse ka nende advokaatide suhtes, kes osutavad teises konventsiooniosalises oma päritoluriigi kutse alusel õigusteenuseid (õigusnõustamine, õigusabi või esindamine) juhul kui:
 - a) nad kuuluvad teise konventsiooniosalise poolt käesoleva konventsiooni artikli 20 lõike 1 alusel esitatud deklaratsiooni kohaldamisalasse; või
 - b) nad tegutsevad selle konventsiooniosalise õiguse, Euroopa Liidu õiguse või rahvusvaheliste kokkulepete alusel.
3. Artikli 6 (advokaatide kutsealased õigused), artikli 7 (sõnavabadus) ja artikli 9 (kaitsemeetmed) lõike 4 sätteid kohaldatakse ka järgmiste isikute suhtes:
 - a) isik, kellele on artiklite 5 ja 8 rikkumise tõttu keeldutud andmast advokaadikutset või luba tegutseda advokaadina või kellelt on kutse ära võetud või kelle kutsetegevus on peatatud;
 - b) isik, keda rahvusvaheline kohus või rahvusvahelise organisatsiooni loodud organ on tunnustanud pädevana tegutsema menetlustes, kui ta nõustab või tegutseb sellistes menetlustes.
4. Artikli 6 lõike 3 punkte b ja c ning artikli 9 lõiget 4 kohaldatakse ka isikute suhtes, kes abistavad advokaate ja kelle tegevus on otseselt seotud advokaatide kutsetegevusega.
5. Artikli 9 lõiget 4 kohaldatakse lisaks isikute suhtes, kes abistavad kutseühendusi, kui nende tegevus on seotud kutseühenduse kutsetegevuse elluviimisega.

Artikkel 3 – mõistete kasutamine

Konventsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *advokaat* – füüsiline isik, kellel on riigisisese õiguse alusel nõutav kvalifikatsioon ja volitus advokaadina tegutsemiseks;
- b) *klient* – füüsiline või juriidiline isik, keda advokaat nõustab, abistab või esindab;

- c) *potentsiaalne klient* – füüsiline või juriidiline isik, kes otseselt või kaudselt otsib advokaadilt nõustamist, abi või esindamist;
- d) *kutseühendus* – esindusorgan, kuhu kõik või osa advokaate kuuluvad või kuhu nad on kas otseselt või kaudselt registreeritud ja millel on riigisisese õiguse alusel vastutus kutse korraldamise või reguleerimise eest;
- e) *advokaadi kutsetegevus* – tegevus, mis on seotud kliendi või potentsiaalse kliendi nõustamise, abistamise või esindamisega õiguse tõlgendamise või kohaldamise küsimustes, olgu see tegevus seotud riigisisese, välisriigi või rahvusvahelise õigusega. See hõlmab ka tegevust, mis on seotud rahvusvahelise kohtu ja vahekohtu või rahvusvaheliste organisatsioonide organite menetluste ja tööga, sõltumata sellest, kas need toimuvad konventsiooniosalistes, kus advokaat on registreeritud, või mujal;
- f) *kutseühenduste kutsetegevus* – tegevus, mis on hõlmatud konventsiooni artikli 4 lõikega 2;
- g) *riigiasutused* on:
 - i) riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud valitsus- ja haldusasutused;
 - ii) seadusandlikud organid ja kohtuasutused, kuivõrd nad täidavad haldusfunktsioone vastavalt riigisisesele õigusele;
 - iii) füüsilised või juriidilised isikud, kuivõrd nad teostavad haldusvõimu;
- h) *seadusega ettenähtud ja demokraatlikus ühiskonnas vajalik* – tuleb mõista inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni tähenduses, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Inimõiguste Kohus.

II peatükk – sisulised sätted

Artikkel 4 – kutseühendused

1. Konventsiooniosalistes tagavad, et riiklik õigus- ja reguleerimiskeskond tagab kutseühenduste sõltumatuse ja isevalitseva olemuse. Kõik nende täidesaatvate organite valimised toimuvad vastavalt kehtivatele eeskirjadele ja ilma välise sekkumiseta.
2. Konventsiooniosalistes tagavad, et kutseühendused saavad:
 - a) edendada ja kaitsta advokaatide ja advokaadikutse huve;
 - b) edendada ja kaitsta advokaatide sõltumatust ning nende rolli ühiskonnas;
 - c) koostada kutse-eetika standardeid ja edendada nende järgimist vastavalt käesolevale konventsioonile;
 - d) edendada juurdepääsu advokaadikutsele ning advokaatide täiendõpet ja -koolitust;
 - e) teha koostööd advokaatide, teiste kutseühenduste ning rahvusvaheliste, valitsusväliste või mittetulundusühingutega õiguse ja õiguspraktika valdkonnas, sealhulgas advokaatide rolli edendamisel ja kaitsmisel; ja

f) edendada advokaatide heaolu ning vajadusel aidata neid ja nende pereliikmeid.

3. Konventsiooniosalised tagavad, et kutseühendustega konsulteeritakse õigeaegselt ja tõhusal viisil valitsuse ettepanekute üle, mis käsitlevad muudatusi õigusaktides, menetlusnormides ja haldusreeglites, mis otseselt mõjutavad advokaatide kutsetegevust ja kutseala reguleerimist.

4. Konventsiooniosalised tagavad, et kutseühendusse kuulumise nõue ei takista advokaatidel tegutseda teistes organisatsioonides, mis edendavad nende kutsealaseid huve ja tegevust.

Artikkel 5 – õigus tegutseda

1. Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadina tegutsemise lubamine, kutse säilitamine ja uuesti kutse andmine on seadusega ettenähtud ja:

- a) need toimingud põhinevad objektiivsetel, asjakohastel ja läbipaistvatel kriteeriumidel, mida rakendatakse õiglaselt ja läbipaistvalt; ja
- b) need ei ole seotud diskrimineerimisega ühegi põhjuse alusel, mis on keelatud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika järgi.

2. Konventsiooniosalised tagavad, et otsused kutse andmise, kutse säilitamise ja uuesti andmise kohta teeb kutseühendus või muu sõltumatu organ ning need otsused on vaidlustatavad sõltumatus ja erapooletus kohtus, mis on loodud seaduse alusel.

Artikkel 6 – advokaatide kutsealased õigused

1. Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadid saavad:

- a) anda õigusnõu, osutada õiguslast abi ja esindada kliente, sealhulgas inimõiguste ja põhivabaduste kaitsmise eesmärgil;
- b) otsustada, kas võtta füüsilisi või juriidilisi isikuid oma klientideks, ja lõpetada advokaadi ja kliendi vahelisi suhteid;
- c) pääseda kiiresti ja tõhusalt ligi klientidele ja potentsiaalsetele klientidele, isegi kui nad on vabaduse kaotanud;
- d) olla tunnustatud isikutena, kellel on õigus oma kliente nõustada, abistada või esindada;
- e) pääseda tõhusalt ligi kõigile asjakohastele materjalidele, mis on pädevate avalike asutuste ja kohtute valduses või kontrolli all, olles tegutsenud oma klientide nimel, ilma põhjendamatu viivituse ja piiranguteta;
- f) pääseda tõhusalt ligi ja suhelda kohtu või muu sarnase organiga, kus neil on õigus osaleda;
- g) esitada taotlusi või ettepanekuid oma klientide nimel, sealhulgas seoses kohtuniku, prokuröri või määratud organi liikme taandamisega, kes on kutsutud otsustama konkreetsetes juhtumites, ning menetluse käigu suhtes;
- h) osaleda tõhusalt kõigis menetlustes, kus nad tegutsevad oma klientide nimel;

- i) teavitada avalikkust oma teenustest.
2. Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadid ei vastuta tsiviil- ega karistusõiguslikult oma heausksete ja hoolikalt tehtud suuliste ja kirjalike avalduste eest, mis on esitatud kõigi menetluste käigus oma klientide nimel.
3. Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadid:
- a) saavad anda klientidele või potentsiaalsetele klientidele õigusnõu isiklikult ja konfidentsiaalselt;
 - b) saavad klientidega või potentsiaalsete klientidega suhelda konfidentsiaalselt, sõltumata suhtlusviisist või vormist;
 - c) ei pea avaldama, loovutama ega esitama tõendeid teabe või materjalide kohta, mille nad on saanud kas vahetult või kaudselt klientidelt või potentsiaalsetelt klientidelt, samuti kõiki nendega toimunud kirjavahetusi ja menetluse käigus koostatud materjale.
4. Käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud õigusi võib piirata üksnes juhul, kui piirangud on seadusega ettenähtud ja demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Sellised piirangud võivad muu hulgas olla seotud vajadusega tagada, et õiguslane nõustamine, abi ja esindamine oleksid kõigile kättesaadavad.
5. Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadid ei kannataks kahjulike tagajärgede all ainuüksi seetõttu, et neid seostatakse oma klientide või klientide seisukohtadega. Käesolevat artiklit kohaldatakse kooskõlas sõnavabaduse kaitsega, nagu see on ette nähtud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis ja riigisisiseses õiguses.

Artikkel 7 – sõnavabadus

1. Konventsiooniosalised tagavad advokaatide õiguse teavitada avalikkust oma klientide teemadega seotud küsimustest, arvestades üksnes seadusega ettenähtud piiranguid, mis tulenevad kutsealastest kohustustest, õigusemõistmise nõuetest ja eraelu austamisest ning on demokraatlikus ühiskonnas vajalikud.
2. Konventsiooniosalised tagavad advokaatide õiguse, nii individuaalselt kui ka kollektiivselt, ning kutseühenduste õiguse edendada õigusriigi põhimõtteid ja järgimist, osaleda avalikes aruteludes olemasolevate ja kavandatavate õigusaktide, kohtuotsuste, õigusemõistmise ja sellele ligipääsu, inimõiguste edendamise ja kaitse, samuti nende küsimuste reformieesmärkide kohta tehtavates ettepanekutes.

Artikkel 8 – distsipliin

1. Konventsiooniosalised tagavad, et distsiplinaarkorras vastutusele võtmise alused põhinevad üksnes kutse-eetika normidel, mis on seadusega ettenähtud ning on kooskõlas inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis tunnustatud õiguste ja vabadustega.
2. Konventsiooniosalised tagavad, et advokaatide suhtes algatatud distsiplinaarmenetlus:
- a) viiakse läbi:

- i) kutseühenduse poolt moodustatud sõltumatus ja erapooletus järelevalvekomisjonis;
 - ii) sõltumatu ja erapooletu asutuse juures; või
 - iii) seaduse alusel loodud sõltumatus ja erapooletus kohtus;
- b) toimub viivitamata;
- c) toimub kooskõlas inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 6 sätestatud õiglase kohtupidamise nõuetega ja õigusega saada nõu, abi või esindamist valitud advokaadilt; ja
- d) on advokaadi poolt vaidlustatav sõltumatus ja erapooletus kohtus, mis on loodud seaduse alusel.

3. Konventsiooniosalised tagavad, et advokaatidele määratud distsiplinaarkaristused järgivad seaduslikkuse, diskrimineerimiskeelu ja proportsionaalsuse põhimõtteid. Kutsetegevuse õigusest võib ilma jätta üksnes kutsestandardite kõige raskemate rikkumiste korral.

Artikkel 9 – kaitsemeetmed

1. Konventsiooniosalised tagavad, et advokaadil on kooskõlas seadusega ettenähtud ja demokraatlikus ühiskonnas kuritegude ennetamiseks, uurimiseks või menetlemiseks või teiste isikute õiguste kaitsmiseks vajalikele piirangutele järgmised õigused:

- a) olla vabaduse võtmise korral viivitamata kontaktis enda valitud advokaadiga;
- b) teavitada põhjendamatu viivitusega oma kutseühenduse esindajat vabaduse võtmisest, selle õiguslikust alusest ja kinnipidamiskohast;
- c) nõuda sõltumatu advokaadi või kutseühenduse esindaja kohalolekut järgmistel juhtudel:
 - i) enda või kutsetegevuses kasutatavate ruumide, sõidukite või seadmete läbiotsimisel tsiviil-, kriminaal- või haldusmenetluse raames;
 - ii) dokumentide, muude andmete või kutsetegevuses kasutatavate seadmete äravõtmise või kopeerimise korral;välja arvatud juhul, kui läbiotsimist või äravõtmist teostavate isikute poolt andmete või dokumentide läbivaatust ei toimu;
- d) saada teavet punktides a, b ja c nimetatud õiguste kohta vabaduse võtmisel ning enne läbiotsimist või dokumentide äravõtmist või kopeerimist.

2. Konventsiooniosalised tagavad, et kutsetegevuse järelevalve raames teostatava kontrolli ja muude meetmete puhul kehtivad ja järgitakse asjakohaseid kaitsemeetmeid.

3. Konventsiooniosalised tagavad, et kutseühendustel on seadusega ettenähtud ja demokraatlikus ühiskonnas kuritegude ennetamiseks, uurimiseks või menetlemiseks või teiste isikute õiguste kaitsmiseks vajalike piirangute piires võimalus kaitsta käesolevas konventsioonis sätestatud õigusi, sealhulgas järgmise kaudu:

- a) juurdepääs vabadusest ilma jäetud advokaatidele nende enda soovil kutseühenduse esindajate kaudu;
- b) teabe ilma põhjendamatu viivitusega saamine õiguskaitseasutustele teadaolevatest juhtumitest, kus advokaate on rünnatud või tapetud, kui on alust arvata, et see on seotud nende kutsetegevusega ning kui selliseid juhtumeid ei ole muul viisil avalikustatud ning advokaadid ei ole ise suutnud oma kutseühendust teavitada;
- c) võimalus viibida advokaatide vastu algatatud menetlustes peetavatel istungitel, kui on alust arvata, et menetlus on seotud nende kutsetegevusega.

4. Konventsiooniosalised:

- a) tagavad, et advokaadid ja nende kutseühendused saavad täita oma kutsealaseid ülesandeid ja kasutada artiklis 7 sätestatud õigusi ilma:
 - i) füüsilise kallaletungi, ähvarduse, ahistamise või hirmutamise ohvriks langemata; või
 - ii) ebasobiva takistamise või sekkumiseta;
- b) hoiduvad punktis a nimetatud käitumisest; ja
- c) viivad läbi tõhusa uurimise punktis a nimetatud käitumise korral, kui on alust arvata, et see võib kujutada endast kuritegu.

5. Konventsiooniosalised hoiduvad selliste meetmete võtmisest või tavade heakskiitmisest, mis õhnestaksid kutseühenduste sõltumatust ja isevalitsevat olemust.

III peatükk – järelevalvemehhanism

Artikkel 10 – advokaadi kutse kaitse eksperdirühm

1. Advokaadi kutse kaitse eksperdirühm (edaspidi *GRAVO*) jälgib konventsiooni rakendamist konventsiooniosaliste poolt.
2. GRAVO koosneb vähemalt kaheksast ja kuni kaheistkümnest liikmest. Liikmed valib konventsiooniosaliste komitee (asutatud käesoleva konventsiooni artikli 11 alusel) konventsiooniosaliste esitatud kandidaatide seast. Liikmed nimetatakse ametisse neljaks aastaks ja ametiaega võib pikendada ühe korra. Kandidaadid peavad olema konventsiooniosaliste kodanikud.
3. Esimene, kaheksa liikme valimine toimub ühe aasta jooksul pärast konventsiooni jõustumist. Neli lisaliiget valitakse pärast 25. ratifitseerimis- või ühinemiskirja.
4. GRAVO liikmete valimisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:
 - a) liikmed valitakse läbipaistva korra alusel, valides kõrge moraaltunde ja professionaalse kogemusega isikuid, kes on näidanud oma pädevust käesoleva konventsiooniga reguleeritud valdkondades;
 - b) GRAVO koosseisu ei tohi kuuluda sama konventsiooniosalise kaks kodanikku;
 - c) esindatud peavad olema erinevad õigussüsteemid;

- d) koosseis peab olema tasakaalustatud nii soo kui ka geograafilise päritolu poolest;
- e) liikmed tegutsevad enda nimel, olles oma ülesannete täitmisel sõltumatud ja erapooletud, ning nad peavad olema valmis oma kohustusi tõhusalt täitma.

5. GRAVO liikmete valimiskorra kehtestab Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee pärast konventsiooniosalistega konsulteerimist ja nendelt ühehäälese nõusoleku saamist. Kord tuleb kindlaks määrata kuue kuu jooksul pärast konventsiooni jõustumist.

6. GRAVO kehtestab oma töökorra ise.

7. GRAVO liikmetel ja teistel delegatsioonide liikmetel, kes teevad käesoleva konventsiooni artiklis 12 sätestatud riigivisiite, on õigus konventsiooni lisas sätestatud eesõigustele ja puutumatusetele.

Artikkel 11 – konventsiooniosaliste komitee

1. Konventsiooniosaliste komitee koosneb konventsiooniosaliste esindajatest. Konventsiooniosalised püüavad tagada komitee koosseisus soolise tasakaalu.
2. Konventsiooniosaliste komitee kutsub kokku Euroopa Nõukogu peasekretär. Komitee esimene koosolek toimub ühe aasta jooksul pärast käesoleva konventsiooni jõustumist. Edaspidi tuleb komitee kokku iga kord, kui seda taotleb üks kolmandik konventsiooniosalistest, komitee eesistuja või peasekretär.
3. Konventsiooniosaliste komitee võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 12 – menetlus

1. Hindamiskord toimub voorude kaupa. GRAVO määrab kindlaks iga vooru ulatuse ning sobivad hindamisviisid, näiteks küsimustikud, mis võivad olla aluseks konventsiooniosaliste poolt konventsiooni rakendamise hindamisele.
2. GRAVO saab teavet konventsiooni rakendamise kohta asjaomaselt konventsiooniosaliselt. Samuti võib GRAVO vastu võtta teavet valitsusvälistelt organisatsioonidelt, kodanikuühiskonna esindajatelt, kutseühendustelt ja riiklikelt inimõiguste kaitse asutustelt. Lisaks võtab GRAVO arvesse asjakohast teavet, mis on kättesaadav muudest Euroopa Nõukogu mehhanismidest ja struktuuridest ning teistest piirkondlikest ja rahvusvahelistest organisatsioonidest, kui see kuulub konventsiooni kohaldamisalasse.
3. Kui saadud teabest ei piisa ja usaldusväärse teabe saamiseks ei ole muid mõistlikke võimalusi või kui tegemist on käesoleva konventsiooni artikli 13 lõikes 2 sätestatud juhtumiga, võib GRAVO koostöös riiklike ametiasutustega ja vajaduse korral sõltumatute riiklike ekspertide kaasabil korraldada riigivisiite. Visiidid on abistava iseloomuga ning neid viiakse läbi üksnes nendes valdkondades, kus GRAVO leiab, et olemasolev teave on ebapiisav, ning käesoleva konventsiooni artikli 13 lõikes 2 sätestatud juhtudel.
4. Visiite korraldab GRAVO delegatsioon. Vajadusel võib delegatsiooni toetada valdkonna asjatundja. Viisiidi ajal peab delegatsioonil olema võimalus:
 - i) liikuda vabalt asjaomase riigi territooriumil;
 - ii) suhelda riigiasutustega;

- iii) kohtuda konfidentsiaalselt isikutega, kellega nad soovivad vestelda;
- iv) tutvuda teabe ja dokumentidega, mis on visiidi seisukohalt asjakohased.

5. GRAVO koostab esialgse aruande, milles analüüsitakse hinnatavate sätete rakendamist ning esitatakse soovitused ja ettepanekud selle kohta, kuidas asjaomane konventsiooniosaline võiks tuvastatud probleemidele lahendusi leida. Aruande eelnõu saadetakse kommenteerimiseks asjaomasele konventsiooniosalistele ning GRAVO arvestab neid kommentaare lõpparuande koostamisel.

6. Kõiki saadud andmeid ja konventsiooniosalise kommentaare arvesse võttes võtab GRAVO vastu lõpparuande ja järeldused meetmete kohta, mida konventsiooniosaline on võtnud konventsiooni rakendamiseks. Aruanne ja järeldused edastatakse asjaomasele konventsiooniosalisele ja konventsiooniosaliste komiteele ning need tehakse avalikkusele kättesaadavaks alates nende vastuvõtmisest koos konventsiooniosalise esitatud kommentaaridega.

7. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõigetes 1–6 sätestatud korda, võib konventsiooniosaliste komitee GRAVO aruande ja järelduste alusel teha asjaomasele konventsiooniosalisele järgmisi soovitusi:

- a) meetmete kohta, mis tuleb võtta GRAVO järelduste rakendamiseks, vajaduse korral määrares tähtaja teabe esitamiseks nende rakendamise kohta; ja
- b) selle konventsiooniosalisega koostöö edendamiseks, et tagada konventsiooni nõuetekohane rakendamine.

Artikkel 13 – kiirmenetlus

1. Kui GRAVO saab usaldusväärset teavet olukorra kohta, mis nõuab viivitamatut tegutsemist, et ennetada või piirata käesoleva konventsiooni tõsiste rikkumiste ulatust või arvu, võib ta taotleda asjaomaselt konventsiooniosaliselt viivitamatut eriaruande esitamist võetud meetmete kohta, mille eesmärk on nimetatud rikkumiste vältimine.

2. Võttes arvesse asjaomase konventsiooniosalise esitatud teavet ja muid talle kättesaadavaid usaldusväärseid andmeid, võib GRAVO määrata ühe või mitu oma liiget läbi viima uurimist ning esitama kiireloomulise aruande GRAVO-le. Põhjendatud juhtudel ja konventsiooniosalise nõusolekul võib uurimine hõlmata visiiti selle territooriumile.

3. Pärast käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud uurimise tulemuste läbivaatamist edastab GRAVO need tulemused asjaomasele konventsiooniosalisele ning vajaduse korral ka konventsiooniosaliste komiteele, Euroopa Nõukogu ministrite komiteele ja parlamentaarsele assambleele koos võimalike märkuste ja soovitustega. GRAVO aruanne ja järeldused tehakse avalikuks alates nende vastuvõtmisest koos asjaomase konventsiooniosalise kommentaaridega.

Artikkel 14 – arvamused

GRAVO võib vajaduse korral võtta vastu arvamusi käesoleva konventsiooni rakendamise kohta.

Artikkel 15 – suhted muude asutustega

Euroopa Nõukogu ministrite komiteed ja parlamentaarset assambleed teavitatakse perioodiliselt käesoleva konventsiooni rakendamisest.

IV peatükk – seos muude rahvusvaheliste õigusaktidega

Artikkel 16 – seos muude rahvusvaheliste õigusaktidega

1. Konventsioon ei piira õigusi ega kohustusi, mis tulenevad muudest rahvusvahelistest õigusaktidest, mille pooled on konventsiooniosalised või saavad konventsiooniosalisteks ning mis käsitlevad konventsiooniga reguleeritud valdkondi ja tagavad suurema kaitse advokaatide õigusele oma kutsealal vabalt tegutseda.
2. Konventsiooniosalised võivad käesoleva konventsiooniga reguleeritavates valdkondades sõlmida kahe- või mitmepoolseid kokkuleppeid, et konventsiooni sätteid täiendada või et hõlbustada konventsiooni põhimõtete järgimist.

V peatükk – lõppsätted

Artikkel 17 – allakirjutamine ja jõustumine

1. Konventsioon on allakirjutamiseks avatud Euroopa Nõukogu liikmesriikidele, selle väljatöötamisel osalenud riikidele ning Euroopa Liidule.
2. Konventsioon tuleb ratifitseerida või heaks kiita. Ratifitseerimis- või heakskiitmiskirjad antakse hoiule Euroopa Nõukogu peasekretärile.
3. Käesolev konventsioon jõustub kuu esimesel päeval pärast kolme kuu möödumist päevast, mil kaheksa allakirjutanud riiki, sealhulgas vähemalt kuus Euroopa Nõukogu liikmesriiki, on vastavalt eelnevas lõikes sätestatule väljendanud oma nõusolekut olla konventsiooniga seotud.
4. Kui konventsioonile alla kirjutanud riik annab hiljem nõusoleku olla konventsiooniga seotud, jõustub konventsioon tema suhtes selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele tema ratifitseerimis- või heakskiitmiskirja hoiuleandmisest.

Artikkel 18 – konventsiooniga ühinemine

1. Konventsiooni jõustumise järgselt võib Euroopa Nõukogu ministrite komitee, pärast konventsiooniosalistega konsulteerimist ja nende ühehäälsel nõusolekul, kutsuda Euroopa Nõukogu mitteliikmesriiki, kes ei ole osalenud konventsiooni koostamises, liituma konventsiooniga, tehes otsuse, mis põhineb Euroopa Nõukogu põhikirja artikli 20 punkti d kohaselt vajaliku häälteenamuse ja ministrite komitees olevate lepinguosalisriikide esindajate ühehäälsel hääletusel.
2. Ühineva riigi suhtes jõustub konventsioon selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele ühinemiskirja Euroopa Nõukogu peasekretärile hoiuleandmise päevast.
3. Konventsiooniosaline, kes ei ole Euroopa Nõukogu liige, osaleb GRAVO ja konventsiooniosaliste komitee tegevuse rahastamises ministrite komitee kehtestatud korra kohaselt.

Artikkel 19 – territoriaalne kohaldatavus

1. Riik või Euroopa Liit võib allakirjutades või ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiule andes täpsustada territooriumi või territooriumid, mille suhtes konventsiooni kohaldatakse.

2. Konventsiooniosaline võib Euroopa Nõukogu peasekretärile hiljem teatada, et ta kohaldab konventsiooni ka teates nimetatud muul territooriumil, kelle välissuhete eest ta vastutab või kelle nimel on ta volitatud võtma kohustusi. Selle territooriumi suhtes jõustub konventsioon selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele deklaratsiooni laekumisest peasekretärile.

3. Deklaratsiooni, mis on tehtud kahe eelmise lõike alusel territoriaalse kehtivuse suhtes, võib tühistada peasekretärile adresseeritud kirjaga. Tühistamine jõustub kuu esimesel päeval pärast kolme kuu möödumist päevast, mil Euroopa Nõukogu peasekretär on vastava teate kätte saanud.

Artikkel 20 – deklaratsioonid

1. Kõik konventsiooni lepingupooled peavad allakirjutamisel või oma ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiule andmisel Euroopa Nõukogu peasekretärile esitatava deklaratsiooniga märkima, millised kutsealased nimetused kuuluvad käesoleva konventsiooni kohaldamisalasse artikli 3 punktis a sätestatud tähenduses. Seda deklaratsiooni võib igal ajal samal viisil muuta. Deklaratsioon ega selle muudatused ei tohi kahjustada käesoleva konventsiooni eesmärki ega selles sätestatud kaitset.

2. Kõik konventsiooni lepingupooled võivad alla kirjutades või ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiule andes Euroopa Nõukogu peasekretärile esitatava deklaratsiooniga märkida, et mõiste „riigiasutused“ hõlmab üht või mitut järgmistest üksustest:

- i) seadusandlikud organid seoses nende muu tegevusega;
- ii) kohtuasutused seoses nende muu tegevusega;
- iii) füüsilised või juriidilised isikud, kuivõrd nad täidavad avalikke ülesandeid või tegutsevad avalike vahenditega vastavalt riigisisesele õigusele.

Seda deklaratsiooni võib igal ajal samal viisil muuta.

Artikkel 21 – reservatsioonid

1. Riik või Euroopa Liit võib alla kirjutades või ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiule andes Euroopa Nõukogu peasekretärile adresseeritud deklaratsiooniga teatada, et ta jätab endale õiguse mitte kohaldada või kohaldada vaid teatud juhtudel või tingimustel käesoleva konventsiooni artiklis 6 sätestatud seoses artikli 2 lõike 3 punktiga b. Muid reservatsioone konventsiooni sätete suhtes ei või teha.

2. Konventsiooniosaline võib reservatsioonist täielikult või osaliselt taganeda Euroopa Nõukogu peasekretärile adresseeritud deklaratsiooniga. Deklaratsioon jõustub kuupäeval, mil peasekretär selle kätte saab.

Artikkel 22 – konventsiooni muudatused

1. Kõik konventsiooni muudatusettepanekud, mille on esitanud konventsiooniosaline, edastatakse Euroopa Nõukogu peasekretärile, kes edastab need Euroopa Nõukogu liikmesriikidele, konventsiooni väljatöötamises osalenud mitte-liikmesriikidele, kõigile allakirjutanud riikidele, osalisriikidele, Euroopa Liidule ning kõigile riikidele, keda on kutsutud konventsiooniga ühinema vastavalt artikli 18 lõikele 1.

2. Konventsiooniosalise muudatusettepanek edastatakse konventsiooniosaliste komiteele, kes esitab ministrite komiteele oma arvamuse selle kohta.
3. Ministrite komitee kaalub muudatusettepanekut ja konventsiooniosaliste komitee esitatud arvamust ning võib muudatuse vastu võtta pärast konsulteerimist kolmandate riikidega, kes ei ole konventsiooniosalised.
4. Muudatuse tekst, mille on ministrite komitee vastu võtnud lõike 3 alusel, edastatakse heakskiitmiseks konventsiooniosalistele.
5. Käesoleva artikli lõike 3 kohaselt vastu võetud muudatus jõustub kuu esimesel päeval pärast ühe kuu möödumist kuupäevast, mil kõik konventsiooniosalised on teavitanud peasekretäri selle muudatuse vastuvõtmisest.

Artikkel 23 – denonsseerimine

1. Konventsiooniosaline võib käesoleva konventsiooni igal ajal denonsseerida, saates Euroopa Nõukogu peasekretärile asjakohase teate.
2. Tühistamine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele sellest päevast, kui peasekretär on teate kätte saanud.

Artikkel 24 – teated

Euroopa Nõukogu peasekretär teavitab Euroopa Nõukogu liikmesriike, konventsiooni väljatöötamises osalenud mitteliikmesriike, kõiki allakirjutanud riike, osalisriike, Euroopa Liitu ning kõiki riike, keda on kutsutud konventsiooniga ühinema artikli 18 kohaselt:

- a) allakirjutamisest;
- b) ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirjast;
- c) igast konventsiooni jõustumise kuupäevast vastavalt artiklitele 17 ja 18;
- d) igast muudatusest, mis on vastu võetud vastavalt artiklile 22, ning selle jõustumise kuupäevast;
- e) igast deklaratsioonist, mis on tehtud artikli 20 alusel;
- f) igast reservatsioonist ja reservatsiooni tagasivõtmisest, mis on tehtud artikli 21 alusel;
- g) igast denonsseerimisest, mis on tehtud artikli 23 alusel;
- h) muust käesoleva konventsiooniga seotud aktidest või teatest.

Lisa – eesõigused ja puutumatus (artikkel 10)

1. Käesolevat lisa kohaldatakse käesoleva konventsiooni artiklis 10 nimetatud GRAVO liikmete suhtes ning ka riigivisiitide delegatsioonide teiste liikmete suhtes. Käesoleva lisa tähenduses hõlmab mõiste „riigivisiitide delegatsioonide teised liikmed“ käesoleva konventsiooni artikli 12 lõigete 3 ja 4 nimetatud sõltumatuid riiklikke eksperte ja spetsialiste, Euroopa Nõukogu töötajaid ning Euroopa Nõukogu poolt kaasatud tõlke, kes saadavad GRAVO-t riigivisiitidel.

2. GRAVO liikmetel ja riigivisiitide delegatsioonide teistel liikmetel on seoses oma ülesannete täitmisega, mis puudutavad riigivisiitide ettevalmistamist, läbiviimist ja järeltegevusi, samuti nendega seotud reisimist, järgmised eesõigused ja puutumatus:

- a) isikliku kinnipidamise või vahistamise ja isikliku pagasi konfiskeerimise puutumatus ning igasugune kohtulik puutumatus seoses nende poolt ametikohustuste täitmisel suuliselt või kirjalikult väljendatud seisukohtade ja tehtud tegudega;
- b) vabastus liikumisvabaduse piirangutest seoses elukohariigist lahkumise ja sinna naasmisega ning riiki sisenemise ja sealt lahkumisega, kus nad oma ülesandeid täidavad, samuti vabastus välismaalase registreerimise kohustusest riigis, mida nad oma ülesannete täitmise käigus külastavad või mille territooriumilt nad läbi sõidavad.

3. Ülesannete täitmisega seotud reiside ajal on GRAVO liikmetel ja riigivisiitide delegatsioonide teistel liikmetel tolli- ja valuutakontrolli kontekstis samasugused soodustused nagu ajutisel ametlikul missioonil viibivate välisriikide esindajatel.

4. GRAVO liikmete ja riigivisiitide delegatsioonide teiste liikmete valduses olevad käesoleva konventsiooni rakendamise hindamisega seotud dokumendid on puutumatud. GRAVO ametlikule kirjavahetusele ega GRAVO liikmete ja riigivisiitide delegatsioonide teiste liikmete ametlikule kirjavahetusele ei kohaldata läbivaatust ega tsensuuri.

5. Selleks et tagada GRAVO liikmete ja riigivisiitide delegatsioonide teiste liikmete täielik sõnavabadus ja sõltumatus oma ülesannete täitmisel, säilib nende kohtulik puutumatus seoses ametikohustuste täitmisel väljendatud seisukohtade ja tehtud tegudega ka pärast seda, kui nad neid ülesandeid enam ei täida.

6. Käesoleva lisa lõikes 1 nimetatud isikutele antakse eesõigused ja puutumatus selleks, et tagada nende ülesannete sõltumatu täitmine GRAVO huvides, mitte nende isikliku kasu eesmärgil. Käesoleva lisa lõikes 1 nimetatud isikute puutumatuse võib Euroopa Nõukogu peasekretär tühistada juhul, kui tema hinnangul takistab puutumatus õigusemõistmist ja kui sellest loobumine ei kahjusta GRAVO huve.